

Grzegorz BUCIOR, Ewa SPIGARSKA

SPECJALNOŚĆ BIEGŁY REWIDENT NA KIERUNKU FINANSE I RACHUNKOWOŚĆ WYDZIAŁU ZARZĄDZANIA UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO

CERTIFIED AUDITOR PROGRAMME ON THE FINANCE AND ACCOUNTING DEGREE COURSE AT THE FACULTY OF MANAGEMENT OF THE UNIVERSITY OF GDANSK

Katedra Rachunkowości, Uniwersytet Gdański, ul. Armii Krajowej 101, 81-824 Sopot
e-mail: grzegorz@bucior.pl

Summary. This article aims to show how to customize the program Finance and Accounting provided by the Faculty of Management at the University of Gdansk needs to obtain the graduates exempt from the examinations they must pass an applicant for a certified auditor. Modifying of standard implemented program involved the need to adapt the structure of the program to the requirements set by The National Chamber of Statutory Auditors for the content of exams in the qualification procedure for auditors. Part of the article is also characteristic of the procedure for obtaining permission to audit accounts.

Słowa kluczowe: biegły rewident, certyfikacja zawodowa, kierunek finanse i rachunkowość.
Key words: certified auditor, professional certification, degree course finance and accounting.

WSTĘP

Zmiany w szkolnictwie wyższym są związane z koniecznością dostosowania oferty edukacyjnej do zmieniających się warunków panujących na rynku pracy. Uczelnie wyższe powinny zaspokajać bieżące i przyszłe zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników, z uwzględnieniem konieczności dostosowania się do rosnącej konkurencji, zmian w strukturze zatrudnienia i rozwoju technologii informacyjnych (Komunikat Komisji... 2010).

Niezależnie od ogólnego nauczania uniwersyteckiego niezbędne jest włączenie komponentu zawodowego gwarantującego nabycie realnych umiejętności profesjonalnych (Rezolucja... 2011). Uzyskanie takiego rezultatu kształcenia okazuje się możliwe jedynie w warunkach współpracy uczelni z instytucjami powołanymi między innymi do kształtowania relacji na rynkach pracy w poszczególnych branżach (Ryan 2012). Za kluczową należy uznać współpracę z organizacjami przyznającymi i potwierdzającymi kwalifikacje zawodowe. W szczególności dotyczy to profesji z obszaru finansów i rachunkowości ze względu na:

- jednoznacznie pozytywne postrzeganie przez pracodawców znaczenia posiadanych przez pracownika certyfikatów (Świetla 2012),
- regulacje ograniczające dostęp do świadczenia niektórych usług w tej branży do osób posiadających określone kwalifikacje.

W konsekwencji współpracy uczelni z organizacjami nadającymi uprawnienia i certyfikaty zawodowe zwiększa się potencjał kształcenia zawodowego ze względu na możliwość ciągłej obserwacji rynku pracy, co pozwala na odpowiednią reakcję na zmieniające się wymogi (Bucior i Zackiewicz-Brunke 2015). Jest to szczególnie istotne w sytuacji postępujących procesów deregulacyjnych (Walińska i Michalak 2013), a także dlatego, że badanie sprawozdań finansowych jest czynnością mającą na celu uwiarygodnienie informacji finansowych, co służy zapewnieniu bezpieczeństwa ekonomicznego w Polsce (Węgrzyńska 2015).

Celem artykułu jest przedstawienie wyników prac podjętych na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego (UG), związanych z ułatwieniem zdobycia przez absolwentów kierunku finanse i rachunkowość (FiR) uprawnień do badania sprawozdań finansowych. W związku z tym, że podstawowym rezultatem tych prac jest uruchomienie specjalności biegły rewident, w artykule zaprezentowano strukturę programową tej specjalności.

MATERIAŁ I METODY

Główną użytą metodą jest metoda badania materiałów źródłowych z zakresu funkcjonowania specjalności biegły rewident w ramach kierunku FiR na Wydziale Zarządzania UG. Ponadto dokonano przeglądu literatury przedmiotu.

PROCEDURA UZYSKANIA UPRAWNIEŃ BIEGŁEGO REWIDENTA

Biegły rewident jest polską kwalifikacją z dziedziny rachunkowości. Zgodnie z Ustawą z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym zawód biegłego rewidenta polega na przeprowadzaniu rewizji finansowej. Obowiązki biegłego rewidenta, jako zawodu chronionego prawnie, zostały zdefiniowane w Ustawie; polegają one na:

- 1) postępowaniu zgodnie ze złożonym ślubowaniem;
- 2) stałym podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, w tym poprzez obowiązkowe doskonalenie zawodowe w każdym roku kalendarzowym;
- 3) przestrzeganiu standardów rewizji finansowej, zasad niezależności oraz etyki zawodowej;
- 4) regularnym opłacaniu składki członkowskiej;
- 5) przestrzeganiu uchwał organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów w zakresie, w jakim dotyczą one biegłych rewidentów.

Warunkiem wykonywania zawodu biegłego rewidenta jest ukończenie studiów wyższych i posługiwanie się językiem polskim w mowie i piśmie.

Kandydat na biegłego rewidenta jest zobowiązany zdać 10 egzaminów:

- 1) z teorii i zasad rachunkowości;
- 2) z zasad sporządzania sprawozdań finansowych, w tym skonsolidowanych sprawozdań finansowych;
- 3) z międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej;
- 4) z analizy finansowej;
- 5) z rachunku kosztów i rachunkowości zarządczej;

- 6) z zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej;
- 7) z rewizji finansowej;
- 8) ze standardów rewizji finansowej;
- 9) z etyki zawodowej i niezależności biegłego rewidenta;
- 10) z warunków prawnych dotyczących badania sprawozdań finansowych oraz biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych.

Oprócz zdania wymienionych egzaminów teoretycznych kandydat jest zobowiązany złożyć z wynikiem pozytywnym końcowy egzamin dyplomowy sprawdzający umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy teoretycznej.

Warunkiem niezbędnym uzyskania kwalifikacji biegłego rewidenta jest, oprócz zdania egzaminów, odbycie praktyki w zakresie rachunkowości. Według wymagań ustawowych za praktykę w tym zakresie Komisja uznaje:

- 1) roczną praktykę w zakresie rachunkowości w państwie Unii Europejskiej oraz co najmniej dwuletnią aplikację w podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych zarejestrowanym w państwie Unii Europejskiej pod kierunkiem biegłego rewidenta lub pod kierunkiem biegłego rewidenta zarejestrowanego w państwie Unii Europejskiej albo
- 2) trzyletnią aplikację w podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, zarejestrowanym w państwie Unii Europejskiej, pod kierunkiem biegłego rewidenta lub pod kierunkiem biegłego rewidenta zarejestrowanego w państwie Unii Europejskiej.

Tak wysokie wymagania wynikają z faktu, że od biegłego rewidenta oczekuje się, że będzie przeprowadzać rewizję finansową w poczuciu odpowiedzialności, zgodnie z posiadanymi kompetencjami, wiedzą fachową, rzetelnie i starannie, stosownie do przepisów prawa i obowiązujących standardów rewizji finansowej, kierując się bezstronnością, niezależnością i niezawistością oraz nie ujawniając osobom trzecim informacji uzyskanych podczas badania sprawozdań finansowych. Audytor powinien przestrzegać zasady niezależności oraz kierować się rozsądkiem (Turzyński 2011). Na biegłych rewidentach spoczywają też szczególne wymagania uczestników rynku kapitałowego, związane z jego bezpieczeństwem i transparentnością informacji dostępnych w sprawozdaniach finansowych (Chorostkowski 2008).

UPRAWNIENIA BIEGŁEGO REWIDENTA A PROCES DYDAKTYCZNY NA UCZELNI WYŻSZEJ

Znowelizowana Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym oraz ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym umożliwiają uzyskanie przez osoby studiujące zaliczenia egzaminów na biegłego rewidenta, bez konieczności ich zdawania przed Krajową Izbą Biegłych Rewidentów (KIBR); istnieją dwie możliwości:

- 1) uczelnia może prowadzić kierunek biegły rewident, który umożliwia uzyskanie zaliczenia wszystkich egzaminów;
- 2) wybrane przedmioty odpowiadają zakresowi wiedzy niezbędnej do uzyskania kwalifikacji; można uzyskać zaliczenia na podstawie egzaminów zdanych na studiach.

Zgodnie z pierwszym wariantem uczelnia, która prowadzi studia wyższe w Rzeczypospolitej Polskiej lub (zagraniczne studia wyższe uznawane w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędne) oraz posiadająca uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych, może wystąpić do Komisji Egzaminacyjnej z wnioskiem o uznanie kierunku studiów wyższych za spełniający warunki potrzebne do zdania poszczególnych egzaminów na biegłego rewidenta. Komisja jest przede wszystkim zobowiązana stwierdzić, czy treści kształcenia i zdawane egzaminy obejmują wiedzę teoretyczną w zakresie wskazanym w Ustawie o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym.

Zakres tematyczny poszczególnych egzaminów został ustalony w załączniku do Uchwały nr 2633/49a/2014 z dnia 9 grudnia 2014 r. Krajowej Rady Biegłych Rewidentów pt. „Szczegółowy zakres tematyczny egzaminów w postępowaniu kwalifikacyjnym na biegłych rewidentów”. Aby zdać egzamin, kandydat musi posiadać wiedzę z zakresu ustaw dotyczących prawa finansowego, rachunkowości czy rynku kapitałowego. Niezbędna jest również znajomość krajowych standardów rachunkowości, międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej i standardów rewizji finansowej.

Egzaminy muszą być przeprowadzane w formie pisemnej oraz według formuły zgodnej z formułą egzaminów dla kandydatów na biegłych rewidentów. Oznacza to, że podczas oceny prac egzaminacyjnych należy stosować następujące kryteria:

- a) za udzielenie poprawnej odpowiedzi – dwa punkty,
- b) za udzielenie błędnej odpowiedzi – jeden punkt ujemny,
- c) za brak odpowiedzi – zero punktów.

Nie można stosować punktów ujemnych w odniesieniu do zadań sytuacyjnych; warunkiem pozytywnej oceny z egzaminu jest uzyskanie przez osobę zdającą co najmniej 60% punktów z każdego bloku tematycznego. Uczelnia jest zobowiązana przechowywać prace egzaminacyjne przez 3 lata od dnia przeprowadzenia egzaminu (Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie postępowania kwalifikacyjnego).

Przyjęcie przedstawionego rozwiązania wymaga zawarcia przez uczelnię umowy z komisją egzaminacyjną i wyrażenia zgody, aby członkowie komisji egzaminacyjnej:

- a) wizytowali zajęcia i przebieg egzaminów z przedmiotów istotnych na koszt Uczelni;
- b) mieli dostęp do prac egzaminacyjnych w okresie 3 lat od przeprowadzenia egzaminu;
- c) mogli weryfikować treści programu kształcenia z kierownikami katedr, w których prowadzone są przedmioty istotne, i ze wskazanymi przez nich osobami.

Spełnienie wymagań zawartych w umowie jest warunkiem niezbędnym do stwierdzenia, że kandydat na biegłego rewidenta spełnia kryteria zwolnienia z egzaminów z wiedzy teoretycznej w postępowaniu kwalifikacyjnym (Uchwała nr 674/5/2015 2015).

PROGRAM SPECJALNOŚCI BIEGŁY REWIDENT

Katedra Rachunkowości Uniwersytetu Gdańskiego wybrała w pierwszym etapie rozwiązanie polegające na wprowadzeniu specjalności biegły rewident. Oznacza to, że kandydat na biegłego

rewidenta jest zobowiązany złożyć wniosek do komisji egzaminacyjnej o zaliczenie poszczególnych egzaminów z wiedzy teoretycznej, jeżeli w tym zakresie zdał egzaminy uniwersyteckie lub równorzędne (Uchwała nr 631/1/2015 2015, Uchwała nr 672/5/2015 2015, Uchwała nr 632/1/2015 2015, Uchwała nr 673/5/2015 2015). Dodatkowe warunki są następujące:

- egzaminy muszą być w formie pisemnej,
- w momencie składania wniosku nie może upłynąć więcej niż 3 lata od dnia ukończenia studiów wyższych.

Tabela 1. Zakres przedmiotów na kierunku FiR, specjalność biegły rewident

Lp.	Przedmiot	Punkty ECTS	E/Z	Razem	Wykłady	Ćw.	Lab.	Sem.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Semestr I								
1	Rachunek kosztów II		E/Z	46	16	30		
2	Wstęp do prawa podatkowego i podatki pośrednie		Z	16	16			
3	Standardy sprawozdawczości finansowej		E/Z	46	16	30		
4	Rachunkowość finansowa II	5	E	10	10			
5	Przedmiot – grupa ogólnospołeczne	3	E	15	15			
6	Przedmiot – grupa ogólnospołeczne		E	15	15			
7	Przedmiot – grupa ogólnowydziałowe	4	E	15	15			
Razem		12	6	163	103	60		
Semestr II								
1	Wychowanie fizyczne	1	Z	4		4		
2	Język angielski	2	Z	15		15		
3	Rachunkowość zarządcza	6	E/Z	30	14	16		
4	Podatki bezpośrednie, podatki lokalne, prawo celne		Z	30	14	16		
5	Konsolidacja sprawozdań finansowych		E/Z	30	14	16		
6	Rachunkowość instytucji finansowych		Z	32	16	16		
7	Seminarium magisterskie	4	Z	14				14
Razem		13	2	155	58	83		14
Semestr III								
1	Budżetowanie		E	30		30		
2	Sprawozdawczość instytucji finansowych		Z	32	16	16		
3	Rachunkowość jednostek sektora finansów publicznych		E/Z	30	14	16		
4	Seminarium magisterskie	4	Z	14				14
Razem		4	2	106	30	62		14
Semestr IV								
1	Analiza finansowa		Z	30	14	16		
2	Rewizja sprawozdań finansowych		E/Z	46	16	30		
3	Etyka		E	15	15			
3	Rachunkowość jednostek w szczególnych sytuacjach		E/Z	30	10	20		
4	Seminarium magisterskie	10	Z	14				14
Razem		10	3	135	55	66		14
Łącznie		39	13	559	246	271		42

Z – zaliczenie, E – egzamin, Ćw. – ćwiczenia, Lab. – laboratoria, Sem. – seminaria.

Źródło: opracowano na podstawie dokumentów dotyczących kierunku FiR na Wydziale Zarządzania UG.

Katedra Rachunkowości przygotowała na specjalności biegły rewident program (zob. tab. 1) pod kątem zdania 6 egzaminów:

- 1) z prawa podatkowego (część I),
- 2) z rachunkowości finansowej,
- 3) z prawa podatkowego (część II),
- 4) z rachunku kosztów i rachunkowości zarządczej,
- 5) ze sprawozdań finansowych i ich analizy,
- 6) z rewizji finansowej.

Opracowując treści programowe realizowane w ramach poszczególnych przedmiotów, przygotowano tabele zgodności z treściami programowymi wymaganymi do zdania egzaminów przez kandydatów na biegłego rewidenta. Przykładowe porównanie realizowanych treści w ramach modułu rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza zawiera tab. 2.

Tabela 2. Powiązanie modułu rachunek kosztów oraz rachunkowość zarządcza z realizowanymi przedmiotami na specjalności biegły rewident

Szczegółowy zakres wiedzy teoretycznej	Przedmiot obejmujący dane treści programowe
8.1. Rachunek kosztów	
8.1.1. Koszty i pojęcia bliskoznaczne: a) podstawowe definicje b) przekroje kwalifikacyjne	rachunek kosztów II
8.1.2. Miejsce rachunku kosztów w systemie informacyjnym przedsiębiorstwa, cele i zadania rachunku kosztów, ewolucja rachunku kosztów	rachunek kosztów II
8.1.3. Kwalifikacja kosztów na potrzeby rachunkowości finansowej	rachunek kosztów II
8.1.4. Koszty a struktura organizacyjna przedsiębiorstwa	rachunek kosztów II
8.1.5. Przekroje ewidencyjne kosztów a układ rachunku zysków i strat, dostosowanie ewidencji kosztów do potrzeb jednostki, uproszczenia w ewidencji kosztów	rachunek kosztów II
8.1.6. Istota, przedmiot, rodzaje i metody kalkulacji kosztów	rachunek kosztów II
8.1.7. Koszty działalności pomocniczej i ich rozliczanie: a) kryteria wyodrębniania ośrodków działalności b) etapy rozliczania kosztów działalności pomocniczej, problem świadczeń wzajemnych (zwrotnych) i świadczeń na własne potrzeby. ośrodka działalności pomocniczej c) informacje o kosztach świadczeń pomocniczych w zarządzaniu	rachunek kosztów II
8.1.8. Sprawozdawczy rachunek kosztów	rachunek kosztów II
8.1.9. Rachunek kosztów normalnych, uzasadniona część pośrednich kosztów produkcyjnych. Kalkulacja kosztu wytworzenia w rachunku kosztów normalnych	rachunek kosztów II
8.1.10. Rachunek kosztów standardowych (normatywnych, postulowanych)	rachunek kosztów II
8.1.11. Klasyfikacja kosztów dla celów zarządzania	rachunkowość zarządcza
8.1.12. Rachunek kosztów zmiennych	rachunkowość zarządcza
8.1.13. Koszty jako efekt celowego wykorzystania zasobów, obiekty kosztów. Controlling kosztów	rachunkowość zarządcza
8.1.14. Rachunek kosztów działań oraz jego wykorzystanie w zarządzaniu przedsiębiorstwem	rachunkowość zarządcza
8.1.15. Zarządzanie kosztami nowych produktów i technologii. Rachunek kosztów cyklu zużycia produktu, rachunek kosztów docelowych (<i>target costing</i>). <i>Target costing</i>	rachunkowość zarządcza
8.2. Rachunkowość zarządcza	
8.2.1. Rola rachunkowości zarządczej w podejmowaniu decyzji: a) cel, istota i zakres rachunkowości zarządczej b) rozwój rachunkowości zarządczej	rachunkowość zarządcza

Tabela 2. Powiązanie modułu rachunek kosztów oraz rachunkowość zarządcza z realizowanymi przedmiotami na specjalności biegły rewident (cd.)

Szczegółowy zakres wiedzy teoretycznej	Przedmiot obejmujący dane treści programowe
8.2.2. Pomiar kosztów i korzyści w rachunkowości zarządczej: a) schematy procesu decyzyjnego b) problemy pomiaru kosztów w podejmowaniu decyzji, sposób podejścia w problemowych rachunkach	rachunkowość zarządcza
8.2.3. Decyzje krótkookresowe na podstawie analizy relacji koszty – rozmiary produkcji–zysk, analiza wrażliwości na zmiany przychodów i kosztów, marża bezpieczeństwa, koncepcja rachunku wielostopniowego i marży segmentowej, decyzje przy istnieniu czynników ograniczających, decyzje cenowe dla zamówień specjalnych	rachunkowość zarządcza
8.2.4. Decentralizacja zarządzania, ośrodki odpowiedzialności, mierniki oceny efektywności działania ośrodków odpowiedzialności	budżetowanie
8.2.5. Planowanie i budżetowanie oraz ocena wykonania budżetów: a) planowanie i kontrola w zarządzaniu; znaczenie wewnętrznych sprawozdań informujących o wykonaniu zamierzeń i odchyleniach pomiędzy wielkościami planowanymi a rzeczywistymi b) budżet główny (wiodący), jego elementy i sposób przygotowania, budżet operacyjny i budżet finansowy; budżety elastyczne c) sprawozdania z wykonania budżetów d) budżetowanie z wykorzystaniem rachunku kosztów działań	budżetowanie
8.2.6. Rachunek efektywności decyzji długookresowych: a) rodzaje inwestycji b) budżetowanie kapitałowe c) metody oceny efektywności decyzji inwestycyjnych d) ryzyko związane z podejmowaniem decyzji długookresowych	budżetowanie
8.2.7. Nowoczesne systemy pomiaru i oceny dokonań w przedsiębiorstwie, stosowanie systemów zarządzania wykorzystujących niefinansowe mierniki osiągnięć zrównoważona karta osiągnięć (Balanced Scorecard)	budżetowanie

W zakresie realizowanej specjalności, oprócz możliwości wystąpienia z wnioskiem o zaliczenie wybranych egzaminów w postępowaniu kwalifikacyjnym na biegłego rewidenta, student zdobywa określone umiejętności. Uzyskuje on rozszerzoną wiedzę o rachunkowości i finansach, ich miejscu w systemie nauk ekonomicznych oraz rozumie ich relacje z innymi naukami społecznymi. Absolwent specjalności biegły rewident zdobywa szczegółową wiedzę z zakresu: polskiego prawa bilansowego, międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej, konsolidacji sprawozdań finansowych, podatków, rachunkowości zarządczej (controllingu), w tym budżetowania, rewizji sprawozdań finansowych. Rozumie i potrafi prawidłowo interpretować podstawowe zjawiska ekonomiczne w zakresie finansów i rachunkowości oraz podstawowe treści w zakresie pozostałych nauk społecznych, zaś zdobytą wiedzę potrafi wykorzystać do rozwiązywania problemów z zakresu finansów i rachunkowości, pojawiających się w praktyce gospodarczej. Oznacza to, że może on po uzyskaniu stosownych uprawnień podjąć pracę m.in. w przedsiębiorstwach komercyjnych, bankach i instytucjach ubezpieczeniowych, jednostkach samorządu terytorialnego, urzędach skarbowych, urzędach kontroli skarbowej, firmach konsultingowych, a przede wszystkim we własnej kancelarii biegłego rewidenta.

PODSUMOWANIE

Uczelnia powinna zagwarantować, aby kształcenie zawodowe zapewniało uzyskanie osobom uczącym się zarówno konkretnych kompetencji zawodowych, jak i kompetencji

kluczowych, w tym kompetencji przekrojowych pozwalających dalej kształcić się i szkolić, dokonywać wyborów zawodowych, funkcjonować na rynku pracy oraz poruszać się na nim. Wiedza, umiejętności i kompetencje nabyte podczas kształcenia i szkolenia zawodowego powinny pozwalać na kierowanie karierą zawodową i odgrywanie aktywnej roli w życiu społecznym (Komunikat z Brugii... 2010). Ten postulat jest powodem podjęcia przez szkoły wyższe aktywności w kierunku rozszerzania i urozmaicenia oferty edukacyjnej. Działania Katedry Rachunkowości UG, umożliwiające absolwentom kierunku FiR łatwiejsze i szybsze przejście procedury otrzymania uprawnień do badania sprawozdania finansowego, wpisują się w ten trend. Należy spodziewać się kolejnych prac z tego obszaru, przede wszystkim w celu wprowadzenia kierunku biegły rewident, co umożliwi absolwentom uzyskanie zaliczenia wszystkich egzaminów kwalifikacyjnych.

PIŚMIENNICTWO

- Bucior G., Zackiewicz-Brunke B.** 2015. Akredytacja ACCA na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego. *Folia Pomer. Univ. Technol. Stet., Ser. Oeconomica* 319(79), 2.
- Chorostkowski T.** 2008. Tytuł biegłego rewidenta tylko dla wybranych. *Rachunkowość i controlling. Pr. Nauk. UE Wroc.* 14, 74.
- Komunikat z Brugii w sprawie ściślejszej europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego w latach 2011–2020**, http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/brugescom_pl.pdf, dostęp: 01.10.2015.
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Nowy bodziec do europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego służący wspieraniu strategii Europa 2020.** 2010. Bruksela, Komisja Europejska.
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego służącej wspieraniu strategii „Europa 2020”.** *DzUrz. Unii Europejskiej* C 380 E z 2011 r.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie postępowania kwalifikacyjnego na biegłych rewidentów.** *DzU* z 2014 r., poz. 1611.
- Ryan M.** 2012. Podnoszenie jakości kształcenia i szkolenia zawodowego we współpracy z pracodawcami i sektorem szkolnictwa wyższego – pobudzanie współpracy pomiędzy światem edukacji, szkolenia i pracy, w: *Rozwijanie współpracy pomiędzy kształceniem zawodowym, szkolnictwem wyższym i uczeniem się dorosłych w odpowiedzi na wyzwania uczenia się przez całe życie.* Red. M. Polak. Warszawa, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.
- Świetla K.** 2012. Certyfikaty z dziedziny rachunkowości, ich różnorodność oraz wymogi formalne warunkujące uzyskanie uprawnień, w: *Rachunkowość. Dydaktyka i certyfikacja zawodu księgowego.* Red. D. Dziawgo. Toruń, Wydaw. Nauk. UMK.
- Turzyński M.** 2011. Integracja etyki biznesu i deontologii zawodowej biegłego rewidenta: wymiar jurydykacji oraz kodyfikacji. *Ser. Ekonomia i Prawo. T. VII.* Toruń, UMK, 164.
- Uchwała nr 631/1/2015 Komisji Egzaminacyjnej z dnia 16 stycznia 2015 r. w sprawie zaliczenia poszczególnych egzaminów uniwersyteckich lub równorzędnych prowadzonych w uczelniach krajowych i zagranicznych kandydatowi na biegłego rewidenta**, www.kibr.org.pl, dostęp: 01.10.2015.
- Uchwała nr 632/1/2015 Komisji Egzaminacyjnej z dnia 16 stycznia 2015 r. w sprawie zaliczenia poszczególnych egzaminów z wiedzy teoretycznej zdanych w ramach postępowania kwalifikacyjnego prowadzonego przez organ uprawniony do nadawania uprawnień biegłego rewidenta w innym państwie Unii Europejskiej**, www.kibr.org.pl, dostęp: 01.10.2015.

- Uchwała nr 672/5/2015 Komisji Egzaminacyjnej z dnia 15 maja 2015 r. o zmianie uchwały w sprawie zaliczenia poszczególnych egzaminów uniwersyteckich lub równorzędnych prowadzonych w uczelniach krajowych i zagranicznych kandydatowi na biegłego rewidenta,** www.kibr.org.pl, dostęp: 01.10.2015.
- Uchwała nr 673/5/2015 Komisji Egzaminacyjnej z dnia 15 maja 2015 r. o zmianie uchwały w sprawie zaliczenia poszczególnych egzaminów z wiedzy teoretycznej zdanych w ramach postępowania kwalifikacyjnego prowadzonego przez organ uprawniony do nadawania uprawnień biegłego rewidenta w innym państwie Unii Europejskiej,** www.kibr.org.pl, dostęp: 01.10.2015.
- Uchwała nr 674/5/2015 Komisji Egzaminacyjnej z dnia 15 maja 2015 r. w sprawie współpracy z uczelniami w zakresie zaliczenia wszystkich egzaminów na kierunkach studiów wyższych w Rzeczypospolitej Polskiej lub zagranicznych studiów wyższych uznawanych w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędne,** www.kibr.org.pl, dostęp: 01.10.2015.
- Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym.** DzU z 2009 r., nr 77, poz. 649, z późn. zm.
- Walińska E., Michalak M.** 2013. Akredytacja uczelni wyższych przez profesjonalne organizacje rachunkowości w warunkach deregulacji zawodu księgowego. *Folia Pomer. Univ. Technol. Stetin.* 72, 207.
- Węgrzyńska M. A.** 2015. Identyfikacja bezpieczeństwa ekonomicznego w literaturze i regulacjach prawnych. *Pr. Nauk. UE Wroc.* 390, 263.
- Załącznik do uchwały nr 2633/49a/2014 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 9 grudnia 2014 r. „Szczegółowy zakres tematyczny egzaminów w postępowaniu kwalifikacyjnym na biegłych rewidentów”,** www.kibr.org.pl, dostęp: 01.10.2015.

